

Kunnskapsutvikling over kap. 821 post 21 i 2015

Kunnskapsutvikling bidrar til å understøtte IMDIs rolle som kompetansesenter på integreringsfeltet. I tillegg til mål om innspill til politikikutvikling på IMDIs kjerneområder, som bosetting av flyktninger og kvalifisering av innvandrere, ble midlene som IMDi disponerte til kunnskapsutvikling på post 21 i 2015 særlig benyttet til prosjekter rettet mot kommuner. Flere prosjekter finansiert over posten har utviklet verktøy, metoder og kunnskapsoversikter for de som arbeider i praksisfeltet. Som kompetansesenter er det en målsetting at IMDi, ofte i samarbeid med andre sektormyndigheter og aktører, skal kunne gi gode kunnskapsbaserte råd om hvordan kommunene kan jobbe systematisk, helhetlig og langsiktig med integrering.

IMDis prosjekter var mer konkret knyttet til følgende temaer og målområder:

- 1) Helhetlig og planmessig integreringsarbeid i kommunene**
- 2) Sosial integrering**
- 3) Tiltak i handlingsplan mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet**
- 4) Andre prosjekter**

I det følgende redegjøres det for prosjekter som ble finansiert over post 21 i 2015. Både videreførte prosjekter fra 2014 og nye prosjekter som ferdigstilles i 2015 eller 2016 blir omtalt, og er sortert under temaene/målområdene.

Innhold

1. Helhetlig og planmessig integreringsarbeid i kommunene	4
1.1 Survey: Kommuneundersøkelsen 2014/2015.....	4
1.2 Kostnadsberegning: Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger- Beregningsutvalget 2015	5
1.3 Studie: «Sysselsetting av innvandrere - Regionale muligheter og barrierer for deltakelse og inkludering» (i samarbeid med Distriktsenteret)	6
1.4 Studie: Samordning av bolig og integreringshensyn i bosetting av flyktninger (i samarbeid med Husbanken)	7
1.5 Prosessveiledning og følgeevaluering: IMDis arbeid med kommunale utviklingsmidler 2013-2016 (KUMBI).....	7
1.6 E-læring: «OXLO-guide for likeverdige kommunale tjenester»	8
1.7 Rapport: «Innvandrerens demografi og levekår i Groruddalen og Søndre Nordstrand, Bydel Gamle Oslo og Grünerløkka»	9
1.8 Kunnskapsstatus: «Ti års erfaringer, en kunnskapsstatus om introduksjonsprogram og norskopplæring for innvandrere».....	9
1.9 Studie: Avtalt selvbosetting: bosettingsklare flyktninger som finner bolig selv	10
1.10 Evaluering: Norskopplæring for personer i asylmottak	11
1.11 Prosessveiledning: Lokale utviklingsverksteder - samarbeid mellom kommunen, frivilligheten og arbeidsgivere i møte med økt antall flyktninger.....	11
2. Sosial integrering.....	12
2.1 Metodeutvikling: «UNG UT» (samarbeid med Oslo fengsel og velferdsdirektoratene)..	12
2.2 Kunnskapsformidling: «Ungdom i svevet» (samarbeid med AVdir + velferdsdirektoratene)	12
2.3 Film: «Sammen om barna» (samarbeid med Bufdir).....	13
2.4 Survey: Integreringsbarometeret 2013/2014 - utvidet med eget innvandrerrutvalg	13
2.5 Kursrekke: Å være religiøs leder i det norske samfunnet.....	14
2.6 Veileder: Familiegjenforening – et forebyggende tilbud til familier som gjenforenes i eksil	14
3. Tiltak i handlingsplan mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet	15
3.1 Tiltak 6: Årlig nordisk konferanse for ungdom.....	15
3.2 Tiltak 17: Brukerundersøkelse av minoritetsrådgiverordningen	15
3.3 Tiltak 17: Kunnskapsoppsummering og strategi for kunnskapsutvikling.....	16
3.4 Tiltak 16: Evaluering av ordningen med integreringsrådgivere	16

4. Andre prosjekter	17
4.1 Studie: «En skrivebordsjobb. Empirisk studie av hva det innebærer å ha lært norsk i voksen alder og ha en jobb som krever skriftlige ferdigheter»	17
4.2 Rapportering: Migrant Integration Policy Index (MIPEX)	18
4.3 Survey: «Topplederundersøkelsen 2014. Undersøkelse om arbeidsliv og innvandrere»	18
4.4 Medieundersøkelse: «Innvandring og integrering i norske medier 2014»	19
4.5 Støtte til forskningssøknad: «Når må jeg tilkalle tolk?»	20
4.6 Metodeutvikling: “Skjermtolking – når tolken er et annet sted”	20

1. Helhetlig og planmessig integreringsarbeid i kommunene

IMDi skal styrke kunnskapen om helhetlig og planmessig integrerings- og mangfoldsarbeid i kommunene. Det skal undersøkes hvordan kommuner skaper langsiktighet, helhet og forutsigbarhet i arbeidet med bosetting og kvalifisering av flyktninger og deres familier, og hvordan kommunene legger til rette for å tilby norskopplæring med samfunnskunnskap, introduksjonsprogram og integreringstiltak, samt offentlige tjenester av god kvalitet til en mangfoldig befolkning.

1.1 Survey: Kommuneundersøkelsen 2014/2015

Innsamling av survey-data fra kommunene om hvordan de jobber med bosetting, kvalifisering og integrering av nyankomne flyktninger. Surveyen ble gjennomført for første gang i 2014.

IMDi har mye registerbasert informasjon om kommunalt bosettings- og integreringsarbeid. Informasjon fra Kommuneundersøkelsen er et viktig supplement til dette, og gir oppdatert status på rekke forhold som bl.a. planarbeid, organisering og tjenestetilbud, samarbeid med frivillig sektor og næringslivet, samt kommunenes vurdering av samarbeidet med IMDi. IMDi selv, andre nasjonale og regionale myndigheter og kommunene kan bruke resultatene av undersøkelsen.

Undersøkelsen går til alle kommuner og til bydelene i Oslo og svarene er ikke anonyme. Respondenter er rådmenn og bydelsdirektører.

En nasjonal resultatrapport med hovedfunn for 2014-undersøkelsen er publisert på IMDi's nettsider¹. Undersøkelsen viste blant annet at kommunene er opptatt av å styrke samarbeidet med IMDi om kvalifiseringskjeden rettet mot innvandrere, og har nytte av IMDi's tilrettelegging for erfaringsutveksling mellom kommuner. Kommunene etterlyser bedre statlig samordning når det gjelder kommunalt bosettings- og integreringsarbeid. Manglende tilgang på boliger og arbeidsplasser er det som særlig vanskeliggjør bosetting av flyktninger.

2015-undersøkelsen ble gjennomført i desember 2015/januar 2016, og resultatene publiseres i april/mai 2016.

¹ IMDi (2015). *Enkel resultatrapport fra kommuneundersøkelsen 2014*. Oslo: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. Hentet fra: <http://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2015/kommuneundersokelsen/>

1.2 Kostnadsberegning: Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger- Beregningsutvalget 2015

Dette er en årlig kartlegging der formålet er å se om faktiske utgifter til bosetting og integrering stemmer overens med hvor mye kommunene mottar i støtte fra staten. Beregningsutvalget innhenter og presenterer kommunenes utgifter som skal dekkes av integreringstilskuddet, særskilt tilskudd til enslige mindreårige og tilskudd for opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Funnene er en del av beslutningsgrunnlaget når neste års satser for tilskudd skal fastsettes. Hovedundersøkelsen viser kommunenes nettoutgifter til bosetting og inkludering av alle flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag, som er bosatt de siste fem årene.

I kartleggingen beregnes en gjennomsnittsutgift per person. Veldig mange kommuner vil dermed ha utgifter som er høyere eller lavere enn det kartleggingen viser. Årsaker til variasjon mellom kommuner og utvikling i utgifter over tid drøftes og analyseres i rapportene.

Beregningsutvalgets kartlegging i 2015 er basert på kommunenes avsluttede regnskapstall for 2014. Til sammen ble kommunenes gjennomsnittlige utgift per flyktning estimert til 770 300 kroner over femårsperioden hvor det utbetales integreringstilskudd. Kartleggingen viser at økningen i utgifter i 2014 er på nivå med den generelle prisveksten i kommunene. Samtidig har integreringstilskuddets satser økt mer enn utgiftene. Kommunene får nå dekt henholdsvis 87 og 93 prosent av den gjennomsnittlige beregnede utgiften i 2014, avhengig av om man ser på sats for enslige voksne (717 600) eller sats for barn og voksne (669 600).

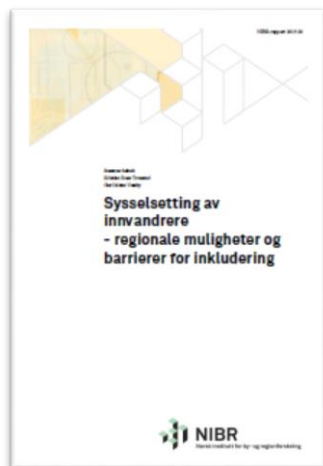
Den særskilte kartleggingen av utgifter til enslige mindreårige² viser at kommunenes samlede utgifter til denne gruppen i gjennomsnitt er 1 060 700 kroner per person over femårsperioden. Dette er etter at barnevernsrefusjon og særskilt tilskudd til enslige mindreårige er trukket fra. Integreringstilskuddet sats dekker kun 63 prosent av den estimerte utgiften per enslig mindreårig i 2014.

Kartleggingen av kommunenes utgifter i 2015 legges frem august 2016. Utvalget er sammensatt av fire representanter fra staten og fire representanter fra kommunen. Innhenting og bearbeiding av data gjennomføres av SSB og IMDi. Etter mandat fra Justis- og beredskapsdepartementet og Kunnskapsdepartementet skal Beregningsutvalget i tillegg gjennomføre en evaluering av tilskudd til kommuner med asylmottak i 2016. Siste rapport³ kan lastes ned fra IMDis nettsider.

² Beregningsutvalget for kartlegging av kommunale utgifter til bosetting og integrering av flyktninger (2015). *Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av enslige mindreårige flyktninger i 2014* (Sluttrapport fra Beregningsutvalget, august 2015). Hentet fra: <http://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2015/kommunenes-utgifter-bosetting-og-integrering/>

³ Beregningsutvalget for kartlegging av kommunale utgifter til bosetting og integrering av flyktninger (2015). *Kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på*

1.3 Studie: «Sysselsetting av innvandrere - Regionale muligheter og barrierer for deltakelse og inkludering» (i samarbeid med Distriktssenteret)

På oppdrag fra IMDi og Distriktssenteret har NIBR gjennomført et forskningsprosjekt som belyser sysselsetting av innvandrere i et regionalt perspektiv, herunder hva som fremmer og hemmer økt sysselsetting av innvandrere innenfor ulike regionale arbeidsmarkeder. Oppdraget kobler perspektiver fra arbeids-, integrerings- og regionalpolitikken, og studien synliggjør hvordan sektorområdene gjensidig kan støtte opp om hverandre.

En viktig diskusjon i NIBRs rapport, omhandler betydningen av samhandling og behovet for tydeligere strategisk retning i arbeidet med sysselsetting av innvandrere på regionalt nivå.

Blant hovedfunnene, kan følgende nevnes:

- Arbeidet knyttet til sysselsetting av innvandrere går på tvers av ulike sektorer og beslutningsnivåer, og et samarbeid på tvers av sektorer kommer ikke av seg selv.
- Det er et uutnyttet potensial for samarbeid regionalt/lokalt for bedre kvalifisering og sysselsetting av innvandrere.
- Forankring på administrativt og politisk toppnivå i kommunene, i fylkeskommunene og i næringslivet, kan være med å fremme mer samhandling og samarbeid om sysselsetting av innvandrere i kommuner og bo- og arbeidsregioner.
- NIBR trekker fram fylkeskommunen som en aktør som kan ta ansvar for samhandling og gi arbeidet strategisk retning og legitimitet.

Oppdraget har bestått av to deler. Den første delen bestod i å utarbeide en kunnskapsoppsummering, og den andre delen er en casebasert empirisk studie. Kunnskapsoppsummeringen ble publisert i april 2015⁴.

Hovedstudien «Sysselsetting av innvandrere - regionale muligheter og barrierer for inkludering»⁵ ble publisert i desember 2015.

humanitært grunnlag 2014 (Sluttrapport fra Beregningsutvalget, august 2015). Hentet fra: <http://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2015/kommunenenes-utgifter-bosetting-og-integrering/>

⁴ Søholt, Susanne, Kristian Rose Tronstad & Hild Marie Bjørnsen (2014). *Innvandrere og sysselsetting i et regionalt perspektiv. En kunnskapsoppsummering* (NIBR-rapport 2014:25). Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning. Hentet fra: <http://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2015/sysselsetting-av-innvandrere-regionale-muligheter-og-barrierer-for-inkludering/>

⁵ Søholt, Susanne, Kristian Rose Tronstad & Guri Mette Vestby (2015). *Sysselsetting av innvandrere – regionale muligheter og barrierer for inkludering* (NIBR-rapport 2015:20). Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning. Hentet fra: <http://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2015/sysselsetting-av-innvandrere-regionale-muligheter-og-barrierer-for-inkludering/>

1.4 Studie: Samordning av bolig og integreringshensyn i bosetting av flyktninger (i samarbeid med Husbanken)

Fafo har gjennomført et prosjekt for IMDi og Husbanken om samordning av bolig og integreringshensyn i bosetting av flyktninger. Prosjektet tematiserer boligens betydning for levekår, og ser nærmere på hvordan koordinering og samarbeid mellom integrerings- og boligsektoren kan føre til en mer samordnet innsats i kommunene. Styrings- og samarbeidsformer innen temaet bosetting og bolig blir også diskutert.

Blant hovedfunnene, kan følgende nevnes:

- Det foregår mye samordning mellom Husbanken og IMDis regionale ledd, men graden av samordning varierer stort fra region til region.
- Større samordning på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer er nødvendig for å komme videre med bosettingsutfordringen.
- En god og stabil boligsituasjon har betydning for hvordan flyktninger lykkes med å lære norsk, delta på kurs, skole og i arbeid, og bli en del av et lokalmiljø.

Rapporten «Samordnet bosetting av flyktninger. Perspektiver fra IMDi, Husbanken og kommunene»⁶ ble lansert i mai 2015. Rapporten bygger videre på et forprosjekt fra 2014 om boligpolitiske velferdsgevinster. Forprosjektet resulterte i et notat som er tilgjengelig på Fafos nettsider: «Boligpolitiske velferdsgevinster»⁷.

1.5 Prosessveiledning og følgeevaluering: IMDis arbeid med kommunale utviklingsmidler 2013-2016 (KUMBI)

Prosjektet «KUMBI» skal bidra til profesjonalisering av IMDi som samarbeidspartner for kommuner og består av to hovedelementer:

- utvikling og følgeevaluering av IMDis arbeid med tilskuddsordningen Kommunale utviklingsmidler (KUM)
- kompetanseheving av IMDis ansatte innen prosessledelse og prosjektarbeid.

Resultatene fra prosjektet skal ha overføringsverdi til andre tilskuddordninger og IMDis oppfølging av kommunene generelt – ny kompetanse, arbeidsmetodikk, rutiner og verktøy skal kunne brukes av IMDi.

Ved prosjektet oppstart i 2014 ble det etablert en felles faglig plattform og en plan for utviklingsarbeidet på bakgrunn av kartlegging av forvaltningspraksis ved IMDis regionkontor. Det ble utviklet felles vurderingskriterier, samt rutiner og verktøy for

⁶ Bakkeli, Vidar & Ragnhild Steen Jensen. *Samordnet bosetting av flyktninger. Perspektiver fra IMDi, Husbanken og kommunene* (Fafo-rapport 2015:08). Oslo: Fafo. Hentet fra: <http://www.fafo.no/index.php/nb/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/item/samordnet-bosetting-av-flyktninger>

⁷ Grødem, Anne Skevik, Inger Lise Skog Hansen & Miriam Latif Sandbæk (2013). *Boligpolitiske velferdsgevinster*. (Fafo-notat 2013:20). Oslo: Fafo. Hentet fra: <http://www.fafo.no/images/pub/2013/10186.pdf>

vurdering. Arbeidet førte til endringer i rundskrivet for 2015. Evaluering viser at de nye kriteriene har bidratt til mer enhetlig praksis, effektivitet, kvalitet og trygghet hos saksbehandlere.

I 2015 har fokus vært på formidling og kunnskapsoverføring av resultater fra prosjektene. Det ble arrangert en nasjonal konferanse for prosjektkommuner og prosjektet har lagt grunnlag for en prosjektdatabase for oppfølging av prosjekter og mulig måling av deres effekt.

I løpet av 2014-2015 gjennomførte IMDi ansatte kurs i prosjektarbeid og prosessledelse. Metodikken fra kursene bidrar til at både eksterne og interne møter blir effektive, mer målrettede og tilrettelegger for aktiv deltakelse.

I 2016 skal prosjektet jobbe med helhetlig forvaltningspraksis for ordningen. Det skal også etableres strukturer for innhenting av «best praksis» fra prosjektene. Sluttrapporten skal leveres i desember 2016.

1.6 E-læring: «OXLO-guide for likeverdige kommunale tjenester»

Oslo kommune har utviklet en guide for hvordan kommunale virksomheter kan iverksette og følge prinsippene i det europeiske charteret for inkluderende byer. Guiden tar i bruk e-læring og målgruppen er kommunale ledere og ansatte. Hensikten er å systematisere og samle kunnskap om integrerings- og mangfoldsarbeid i de ulike tjenestene med sikte på kompetansebygging og læring.

OXLO-guiden for likeverdige tjenester skal bidra til visjonen om Oslo som «byen for alle». Brukerne av kommunens tjenester skal oppleve likeverd og likestilling hver gang de besøker et kommunalt kontor, går på skole, besøker en ungdomsklubb eller bor på et sykehjem.

Alle ansatte i Oslo kommune oppfordres til gå gjennom guiden, og alle virksomheter anbefales å sette av tid til å diskutere og planlegge hvordan de bidrar til å gjøre Oslo til en attraktiv og inkluderende by for alle.

Guiden og metodeverktøyet⁸ utviklet i prosjektet er til fri bruk for kommuner i Norge, og andre offentlige tjenester. I tillegg til å bidra med finansiering av prosjektet, har IMDi deltatt i prosjektets arbeidsgruppe.

⁸ OXLO guide for likeverdige offentlige tjenester: <http://www.oxloinfo.no/velkommen/>

1.7 Rapport: «Innvandrerers demografi og levekår i Groruddalen og Søndre Nordstrand, Bydel Gamle Oslo og Grünerløkka»

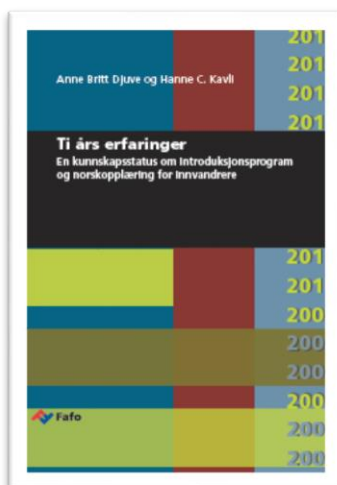
SSB har på oppdrag fra BLD og IMDi utarbeidet rapporten «Innvandrerers demografi og levekår i Groruddalen, Søndre Nordstrand, Gamle Oslo og Grünerløkka».

Rapporten er en oppdatering av en tidligere rapport «Innvandrerers demografi og levekår i Groruddalen og Søndre Nordstrand» (Aalandslid 2009). I tillegg til levekårsstatistikk for de fire Groruddalsbydelene og Bydel Søndre Nordstrand, er også statistikk for Bydel Gamle Oslo og Grünerløkka blitt tatt med i rapporten. Dette for å få en utgangsbeskrivelse av den nye satsingen i Oslo indre øst.

Rapporten tar for seg temaer som demografi, deltakelse i barnehage, utdanning, arbeid og inntekt blant innvandrerbefolkningen i de ulike bydelene. Den viser at variasjoner i utdanningsnivå, sysselsetting og inntekt skyldes blant annet botid, innvandringsgrunn og landbakgrunn.

Rapporten⁹ ble publisert i oktober 2015.

1.8 Kunnskapsstatus: «Ti års erfaringer, en kunnskapsstatus om introduksjonsprogram og norskopplæring for innvandrere»

Fafo utarbeidet på oppdrag fra IMDi rapporten «Ti års erfaringer: En kunnskapsstatus om introduksjonsprogram og norskopplæring for innvandrere». Rapporten ble bestilt som svar på oppdraget «Kunnskapsoppsummering – introduksjonsordningen og opplæring i norsk og samfunnskunnskap», gitt i tillegg nr. 4 til tildelingsbrevet 2014.

Rapporten formidlet det som ved publisering var kjent om ordningens implementering og resultater, herunder brukererfaringer og etiske vurderinger. Fafo peker på at mye av implementeringen er gått bra. Samtidig gjenstår utfordringer knyttet til etablering av heldags- og helårs tilbud, og individuell tilpasning av program. Disse utfordringene er igjen knyttet til at den lokale tiltaksvidten i mange kommuner ikke gir et tilstrekkelig utvalg av relevante kvalifiseringstilbud. Det er også utfordringer knyttet til innslusing i program, hvor Fafo peker på at noen grupper har lav deltakelse. Fafo mener det er grunn til å anta

⁹ Wiggan, Kjersti Stabell, Minja Tea Dzamarija, Bjørn Thorsdalen & Lars Østby (2015). *Innvandrerers demografi og levekår i Groruddalen og Søndre Nordstrand, Bydel Gamle Oslo og Grünerløkka* (Rapporter 2015/43). Oslo: Statistisk Sentralbyrå. Hentet fra: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrerers-demografi-og-levekar-i-groruddalen-sondre-nordstrand-gamle-oslo-og-grunerlokka>

at introduksjonsordningen, sett under ett, er mer effektiv enn den kvalifiseringsinnsatsen som ble gjort før ordningen ble innført. Samtidig varierer resultatene til dels betydelig mellom kommuner. Noe av dette skyldes egenskaper ved deltakerne, trekk ved kommunen og kvaliteten på kommunenes integreringsarbeid.

Rapporten identifiserer en rekke kunnskapshull, deriblant at det er lite kunnskap om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for fremmedspråklige, og at det mangler kunnskap om hvem som deltar i ordningen, og hvem som ikke blir tildelt vedtak om program, får vedtak om stans av program eller der programdeltakelse opphører uten registrert sluttårsak.

Rapporten¹⁰ ble publisert i april 2015.

1.9 Studie: Avtalt selvbosetting: bosettingsklare flyktninger som finner bolig selv

NIBR vil på oppdrag fra IMDi gjennomføre et forskningsprosjekt om bosettingsklare flyktninger som finner bolig på egenhånd, såkalt avtalt selvbosetting. Ved avtalt selvbosetting er det flyktningene selv som finner bolig, men bosettingen skjer likevel etter avtale med kommune og stat. Formålet med oppdraget er å framskaffe et bedre kunnskapsgrunnlag om denne formen for bosetting. Prosjektet vil gi kunnskap om og hvordan ordninger med at flyktninger finner bolig selv, kan være et bidrag til raskere bosetting, samt hvilke implikasjoner denne formen for bosetting har for flyktningene og samfunnet.

Prosjektet består av to deler:

- Første del er en kartlegging av omfang og arbeidsmetoder knyttet til avtalt selvbosetting, samt identifisering av god praksis. Del 1 ferdigstilles 1. mars 2016.
- Andre del er en mer omfattende studie som ser nærmere på konsekvensene av avtalt selvbosetting, herunder blant annet hvordan disse flyktningenes bosituasjon, boligkarriere og levekår utvikler seg over tid, om det påvirker det geografiske bosettingsmønsteret osv. I del 2 skal det også framskaffes kunnskap om de som bosetter seg utenom avtale. Del 2 skal også bestå av en policydiskusjon og anbefalinger til videre politikktutvikling innen bosettingsfeltet. Del 2 ferdigstilles 5. desember 2016.

¹⁰ Djuve, Anne Britt & Hanne C. Kavli (2015). *Ti års erfaringer. En kunnskapsstatus om Introduksjonsprogram og norskopplæring for innvandrere* (Fafo-rapport 2015:26). Oslo: Fafo. Hentet fra: <http://www.fafo.no/index.php/nb/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/item/ti-ars-erfaringer>

1.10 Evaluering: Norskopplæring for personer i asylmottak

UNI Research Rokkansenteret skal i samarbeid med ideas2evidence gjennomføre en undersøkelse for IMDi om norskopplæring for personer i asylmottak. Formålet er å innhente kunnskap om norskopplæringen både for asylsøkere som venter på vedtak, og personer som har fått oppholdstillatelse, men som bor i mottak og venter på å bli bosatt i en kommune. Hensikten er å vurdere eventuelle behov for endringer i ordningene, herunder forvaltning av tilskuddsmidler, regelverk, organisering og innhold/omfang. Det ønskes innspill til hvordan kommunene skal kunne opprettholde og videreutvikle et kvalitativt godt opplæringsstilbud i en tid med økte ankomster.

Prosjektet skal ferdigstilles til 31. mars 2016.

1.11 Prosessveiledning: Lokale utviklingsverksteder - samarbeid mellom kommunen, frivilligheten og arbeidsgivere i møte med økt antall flyktninger

Agenda Kaupang vil på oppdrag fra IMDi planlegge og gjennomføre utviklingsverksteder i tre utvalgte «pilotkommuner». Prosjektet vil utforske handlings- og mulighetsrommet i samspillet mellom kommune, lokal frivillighet og arbeidsgivere i møte med økte ankomster av asylsøkere og økt bosetting av flyktninger. Verkstedene skal fremme dialog om effektiv og god praksis, samt identifisere muligheter for permanente og oppskalerte tjenester og tiltak for nyankomne flyktninger.

Resultatene fra verkstedene skal oppsummeres i en deskriptiv sluttrapport, herunder tydeliggjøre gode eksempler og kriterier for godt samarbeid mellom frivillighet, næringsliv og kommune. Agenda Kaupang skal også utvikle et forslag til modell for hvordan lokale og nasjonale myndigheter og integreringsaktører kan igangsette lignende prosesser med møteplasser/utviklingsverksteder i andre lokalsamfunn fremover.

Konsulentselskapet Kybri vil utarbeide en Whiteboard-film som supplement til Agenda Kaupangs sluttrapport. Filmen skal inneholde elementer av *scribing*, en visuell formidlingsteknikk som egner seg til å styrke forståelsen av lange, tekstlige budskap. Dette formatet er godt egnet til formidling på nettsider og til distribusjon til ulike aktører.

Rapporten ferdigstilles medio mars 2016.

2. Sosial integrering

IMDi skal styrke kunnskapen om sosial integrering for innvandrere. Temaet omhandler oppvekst med ulike levekår, holdninger, tillit og tilhørighet.

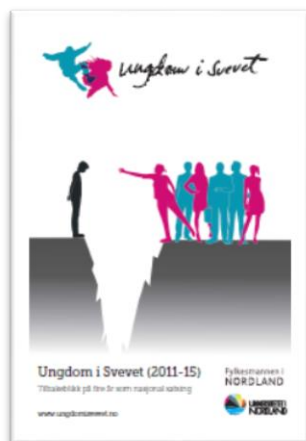
2.1 Metodeutvikling: «UNG UT» (samarbeid med Oslo fengsel og velferdsdirektoratene)

Prosjektet «UNG UT» i Oslo fengsel samfinansieres av velferdsdirektoratene representert i direktørnettverket. Prosjektet skal sikre bedre tilbakeføring til samfunnet for unge innsatte mellom 18 og 25 år. Mange av disse er utenlandske statsborgere, som skal fortsette å bo i Norge etter løslatelse og norske statsborgere med minoritetsbakgrunn. Overgangen fra fengsel til livet utenfor er en utfordring for de fleste som løslates.

Prosjektet vil vurdere hvordan denne overgangen kan gjøres bedre og hvordan samarbeidet mellom aktuelle aktører kan utvikles og styrkes på tvers av sektorgrensene. Bl.a. norskopplæring i varetektstiden/soningstiden er et tiltak for mer målrettet kvalifisering av fengselsinnsatte i IMDi's målgruppe.

Det kan leses mer om prosjektet på kriminalomsorgen sine nettsider¹¹.

2.2 Kunnskapsformidling: «Ungdom i svevet» (samarbeid med AVdir + velferdsdirektoratene)

Ungdom i svevet var en satsing (2007-2010) for å kartlegge, prøve ut, dokumentere og formidle kunnskap om tilnæringsmåter, metoder og samarbeidsformer overfor «ungdom i sviktsonen». Dette er ungdom i alderen 15–25 år, som har droppet ut, eller er på drift bort fra skole, jobb, ordinære fritidstilbud, lokalmiljø, familie og venner.

Velferdsdirektoratenes direktørnettverk besluttet i 2012 å bidra til videreføring av «Ungdom i svevet» -satsingen. Målet med satsingen har blant annet vært å styrke det metodiske arbeidet med utsatt ungdom i kommunenes ordinære tjenester. Fylkesmannen i Nordland skal, med bakgrunn i sine erfaringer fra det opprinnelige prosjektet, veilede andre fylkesmannsembeter i sitt arbeid for utsatte unge. En av oppgavene har vært å sikre at utviklingsarbeidet knyttes opp mot lokale satsinger.

I tillegg til årlig finansiell støtte til satsningen i perioden 2013-2015, deltok IMDi i prosjektets styringsgruppe og en tilknyttet arbeidsgruppe. Det er opprettet en egen nettside for prosjektet (www.ungdomisvevet.no) hvor alle sider av satsingen, inkludert prosjekterfaringer, metodikk og forskning presenteres. Det er også

¹¹ <http://www.kriminalomsorgen.no/ung-ut-sammen-om-god-tilbakefoering-til-norge-eller-til-hjemlandet.5477404-237613.html>

utarbeidet en sluttrapport¹², som gir en oversikt over aktivitet og produksjon fra Ungdom i svevet.

2.3 Film: «Sammen om barna» (samarbeid med Bufdir)

IMDi delfinansierte i 2013 produksjon av en informasjonsfilm om barnevernet og minoritetsfamilier. Høgskolen i Oslo og Akershus lager filmen. Bufdir er hovedbidragsyter. Målsettingen med filmen er å øke tilliten til barnevernet i minoritetsmiljøer. Filmen fokuserer på hvordan forebyggende og hjelpende barnevern kan skape betingelser for bedre integrerende prosesser. En sekundær målsetting er å gi en sannferdig beskrivelse av det å jobbe i barnevernet med både gode og vanskelige situasjoner. Målgruppe for filmen er foreldre med barn i barnehage og barneskole. Filmen er også tenkt brukt i undervisningen av fremtidige barnevernspedagoger ved HiOA.

HiOA har hatt forsinkelser på prosjektet på grunn av sykdom hos oppdragstaker, og ferdigstilling av prosjektet er utsatt på ubestemt tid.

2.4 Survey: Integreringsbarometeret 2013/2014 - utvidet med eget innvandrertvalg

Integreringsbarometeret er en undersøkelse om holdninger til innvandring og integrering. IMDi har gjennomført undersøkelsen syv ganger siden 2005, i representative utvalg av hele befolkningen. I 2013/2014 ble undersøkelsen for første gang gjennomført i representative utvalg av ti ulike innvandrergrupper, samt norskfødte barn av innvandrere. TNS Gallup sto for datainnsamling, og analysene ble gjennomført av forsker Tale Hellevik ved Velferdsforskningsinstituttet NOVA.

Resultatene¹³ ble publisert våren 2015, og i den sammenheng ble det holdt et lanseringsseminar hos IMDi. IMDi og Tale Hellevik presenterte resultatene, med

kommentarer på utvalgte funn fra HL-senteret, Likestillings- og diskrimineringsombudet og Minotenk.

Rapporten gir ny kunnskap om holdninger og erfaringer i ulike grupper. Funnene knytter seg blant annet til erfaringer med diskriminering, opplevd tillit og tilhørighet og syn på personer med ulike religiøs tro.

Undersøkelsen viser blant annet at det er mindre skepsis til innvandring i de fleste innvandrergrupper enn i befolkningen generelt, og innvandrere er dessuten mer positive til hvordan det går med integreringen. Religion er viktigere for de fleste

¹² Fylkesmannen i Nordland & Universitetet i Nordland (2015). *Ungdom i svevet (2011-2015). Tilbakeblikk på fire år som nasjonal satsning* (rapport). Hentet fra: www.ungomisvevet.no

¹³ IMDi (2015). *Integreringsbarometeret 2013/2014: Innvandring og integrering - holdninger og erfaringer blant personer med innvandrerbakgrunn*. Oslo: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. Hentet fra: <http://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2015/innvandring-og-integrering-holdninger-og-erfaringer/>

innvandrergруппene enn for befolkningen som helhet. Undersøkelsen viser også at mange innvandrere opplever diskriminering, og i størst grad i arbeidslivet.

2.5 Kursrekke: Å være religiøs leder i det norske samfunnet

På oppdrag fra regjeringen arrangerer Det teologiske fakultet (TF) kurset Å være religiøs leder i det norske samfunnet. Den primære målgruppen er religiøse ledere med utenlandsk bakgrunn i trossamfunn i Norge (imamer, munkar, prester, pastorer og dessuten forstandere og andre som er gitt lederansvar på ulike nivå). Kurset består av tre moduler og går over halvannet år.

Kurstilbudet gir de religiøse lederne sjansen til å lære mer om trossamfunnenes rettigheter og plikter; om forholdet mellom religion og samfunn i Norge; om verdier og religionsdialog; om religiøst lederskap; og om religiøse ledes rådgi verrolle overfor den enkelte. Kursene gir deltakerne mulighet til å arbeide med egen rolle som religiøs/åndelig leder i dialog med religiøse ledere fra andre trossamfunn. Kursrekken ble i igangsatt høsten 2007 med støtte fra daværende Arbeids- og inkluderingsdepartementet. BLD har gitt støtte til andre, tredje, og fjerde kursrunde som ble avsluttet høsten 2014. BLD har også gitt støtte til modul 1 av femte runde som ble gjennomført høsten 2015.

Med et økende antall tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke og et økende antall medlemmer i disse samfunnene, er kurstilbudet et viktig tiltak som bør sees i sammenheng med tros- og livssynspolitikken for øvrig. Forvaltning og oppfølging av kurset overføres fra BLD til KUD fra og med 1. januar 2016.

2.6 Veileder: Familiegjenforening – et forebyggende tilbud til familier som gjenforenes i eksil

IMDi har gitt økonomisk støtte til et prosjekt som er gjennomført av Regionalt ressurscenter for vold og traumatisk stress (RVTS). Prosjektet skal bidra til å veilede familier i de utfordringene og belastningene de opplever etter å ha vært lenge adskilt pga krig, katastrofer eller flukt.

Mange flyktninger som blir bosatt i Norge får etter en kortere eller lengre periode innvilget familiegjenforening med familien sin.

For mange medfører dette en reetableringsprosess etter lang tids adskillelse som kan oppleves som svært krevende. Mange har behov for veiledning til å håndtere noen av de utfordringene som dukker opp i etterkant. Prosjektet har utviklet en metode for veiledning, samt utviklet en veileder slik at personell i andre etater og kommuner skal kunne gjøre bruk av metodikken. Veilederen¹⁴ er ferdigstilt. Formidling vil skje

¹⁴ RVTS Midt (2016). *Familiegjenforening i eksil. Forebygging gjennom familiesamtaler* (veiledningshefte). Trondheim: RVTS Midt. Hentet fra: <http://samforsk.no/Sider/Publikasjoner/Familiegjenforening-i-eksil--Forebygging-gjennom-familiesamtaler.aspx>

kontinuerlig i månedene fremover, inkludert et lanseringsseminar våren 2016.

3. Tiltak i handlingsplan mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet

Ulike tiltak i handlingsplanen har blitt finansiert over post 21 i 2015.

3.1 Tiltak 6: Årlig nordisk konferanse for ungdom

IMDi Sør organiserte konferansen «Mind the gap! Thoughts from the new generation» i januar 2015. Hovedtematikken var frihet. Ungdommene som deltok formulerte et budskap og formidlet dette til politikere og foreldregenerasjonen gjennom filmen Stop Motion. Konferansen ble gjennomført i samarbeid med organisasjonen Minotenk, som mottar midler fra IMDi over post 71.

3.2 Tiltak 17: Brukerundersøkelse av minoritetsrådgiverordningen

IMDi har iverksatt en brukerundersøkelse av minoritetsrådgiverordningen, jf. tildelingsbrev for 2014. Fafo og Institutt for samfunnsforskning (ISF) gjennomførte oppdraget i løpet av 2014-15. Det ble gjennomført spørreundersøkelser blant elever (med og uten erfaring med minoritetsrådgiver), deres foreldre, lærere, andre rådgivere/helsesøstre ved skoler med minoritetsrådgivere (MR). Undersøkelsen omfatter også intervjuer med elever som har fått hjelp av minoritetsrådgiver. Underveis ble det besluttet å inkludere skoleledere som respondenter i undersøkelsen.

Rapporten *Et blikk inn i skolen. Minoritetsrådgivere sett fra brukeres ståsted*¹⁵ ble publisert i oktober 2015.

Undersøkelsen dokumenterer at minoritetsrådgiverne lykkes i å bygge tillitsforhold og gi hjelp til elevene. Blant elever med et én-til-én-forhold til minoritetsrådgiver, opplever et flertall at de har fått hjelp, at de har fått det bedre med seg selv og sine foreldre og er mer motivert for skolen. Et stort flertall av kollegaene deres (over 80 prosent) svarer at de har et svært godt eller godt samarbeid med minoritetsrådgiver, og at det å ha en egen minoritetsrådgiver styrker skolens ivaretagelse av elevene.

Rapporten påpeker at det er et stort behov for å styrke flerkulturell og integreringsfaglig kunnskap blant alle ansatte i skolen. Dette er en utfordring som ikke kan løses gjennom minoritetsrådgivere alene. For at norsk skole skal kunne gi en mangfoldig elevgruppe et likeverdig skoletilbud, trenger alle ansatte kompetanse om «flerkulturelle elever». Et mangfoldstilpasset og likeverdig skoletilbud handler

¹⁵ Bredal, Anja, Beret Bråten, Kristin Jesnes & Anne Hege Strand. *Et blikk inn i skolen. Minoritetsrådgivere sett fra brukeres ståsted* (Fafo-rapport 2015:40). Oslo: Fafo. Hentet fra: <http://www.fafo.no/index.php/en/publications/fafo-reports/item/et-blikk-inn-i-skolen>

ikke bare om språk og tilrettelagt opplæring i fag, men om hele livssituasjonen til elevene, heter det i rapporten.

3.3 Tiltak 17: Kunnskapsoppsummering og strategi for kunnskapsutvikling

FAFOs kunnskapsoppsummering (2014)¹⁶ ble lagt til grunn når arbeidet med å utvikle en strategi for kunnskapsutvikling og formidling startet våren 2015.

Notatet «Strategi for forskning og kunnskapsutvikling om tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet» ble levert til Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) i desember 2015. IMDi har ledet og koordinert arbeidet og innhentet innspill fra bl.a. relevante direktorater og frivillige organisasjoner. Strategien har fire overordnede anbefalinger for framtidig kunnskapsutvikling om tvangsekteskap og alvorlige frihetsbegrensninger:

1. En policy-analyse av begrunnelser for å opprettholde skillet mellom vold i nære relasjoner og æresrelatert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige frihetsbegrensninger. En avklaring av framtidig innramming av tematikken vil være svært viktig for videre kunnskaps- og politikktutvikling.
2. Det bør gjennomføres en studie av mulige sammenhenger mellom tvangsekteskap og kjønnslemlestelse og eventuelt i hvilken grad forskning og tiltak bør reflektere slike sammenhenger.
3. Forskningen på tvangsekteskap og kjønnslemlestelse bør i større grad inkorporeres i pågående forskningsprogrammer og prosjekter, som «Forskningsprogram om vold i nære relasjoner» (Voldsprogrammet), som gjennomføres av NKVTS og NOVA.
4. Det bør legges til rette for større prosjekter og mer tverrfaglig forskningssamarbeid.

Når det gjelder kjønnslemlestelse anbefales fire hovedområder for videre kunnskapsutvikling:

1. Omfangsundersøkelser
2. Målgruppas møte med helsetjenesten og andre offentlige tjenester
3. Forebyggende tiltak
4. Internasjonalt arbeid

3.4 Tiltak 16: Evaluering av ordningen med integreringsrådgivere

Fafo har fått i oppdrag å evaluere ordningen med integreringsrådgivere ved 4 utenriksstasjoner. Evalueringen skal belyse i hvilken grad ordningen fungerer etter hensikten. Forskerne skal bl.a. kartlegge integreringsrådgivernes oppgaver, arbeidsmåte og samarbeidsrelasjoner både "ute" og "hjemme". Datagrunnlaget for evalueringen vil være sammensatt og basert på dokument- og saksgjennomgang,

¹⁶ Bråten, Beret og Olav Elgvin (2014). *Forskningsbasert politikk? En gjennomgang av forskningen på tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet, og av de politiske tiltakene på feltet* (Fafo-rapport 2014:16). Oslo: Fafo. Hentet fra: <http://www.fafo.no/index.php/nb/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/item/forskningsbasert-politikk>

intervjuer med representanter for UD, Kompetanseteamet og aktører i førstelinjen i Norge, samt IMDi og BLD.

FAFOs sluttrapport vil etter planen publiseres i juni 2016.

4. Andre prosjekter

4.1 Studie: «En skrivebordsjobb. Empirisk studie av hva det innebærer å ha lært norsk i voksen alder og ha en jobb som krever skriftlige ferdigheter»

Studien er gjennomført av Red Tape Crossing på oppdrag fra IMDi, hadde arbeidstittelen «Skriftlig språkstøtte på arbeidsplassen for innvandrere». Studien gir innsikt i hva det innebærer å skrive norsk på et høyt nivå i arbeidssammenheng for arbeidstakere som har lært språket i voksen alder; hvilke utfordringer, opplevelser og erfaringer har de, og hvordan håndterer de dette i sin hverdagspraksis?

Rapporten avdekker kunnskapshull på feltet, og beskriver mulige tiltak og verktøy. Empirien bygger på intervjuer med ansatte med slik bakgrunn, supplert av en spørreundersøkelse og intervjuer med ledere og kolleger.

Hovedfunn fra rapporten:

- Temaet skriftproduksjon på arbeidsplassen for ansatte som har lært norsk i voksen alder er undertematisert. Feltet er preget av individuelle og ad hoc-pregede løsninger på i noen grad gjennomgående fenomen.
- HR-avdelingens generelle verktøy vil i stor grad treffe også for denne gruppen, uavhengig av om man har spesifikke verktøy for mangfold på arbeidsplassen. Det handler i stor grad om opplæring på arbeidsplassen, generelle kvalitetssikringsrutiner og godt arbeidsmiljø. Gode organisasjoner får det beste ut av dyktige medarbeidere som ikke skriver perfekt.
- Respondentene i undersøkelsen har klart seg bra, og har gode og praktiske råd både til arbeidsgivere og arbeidstakere.

Rapporten¹⁷ ble publisert i februar 2015.

¹⁷ Red Tape Crossing (2015). *En skrivebordsjobb. Empirisk studie av hva det innebærer å ha lært norsk i voksen alder og ha en jobb som krever skriftlige ferdigheter*. Kongsberg: Red Tape Crossing. Hentet fra: http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/Rapport_En_Skrivebordsjobb_Red_Tape_Crossing.pdf

4.2 Rapportering: Migrant Integration Policy Index (MIPEX)

Migrant Integration Policy Index (MIPEX) er en internasjonal integreringsindeks som sammenligner integreringspolitikken i 31 land i Europa og Nord-Amerika. I 2014 startet oppdateringen av den nye utgaven av rapporten, og Institutt for samfunnsforskning (ISF) har vært norsk rapportør. ISFs arbeid ble finansiert av IMDi.

MIPEX anses å være et viktig instrument for forskning og politikkutvikling på integreringsfeltet i Europa, og rapporteringsarbeidet er å regne som et viktig bidrag til kunnskapsutvikling.

Resultatene ble lansert i juni 2015¹⁸, på et arrangement hos IMDi. En representant for MIPEX-teamet presenterte resultatene, med kommentarer fra ISF, Antirasistisk senter og IMDi. MIPEX-resultatene for Norge fikk dessuten en rekke medieoppslag, blant annet i Aftenposten, VG, Vårt Land, Dagsnytt og TV2.

MIPEX konkluderer med at Norges integreringspolitikk gjennomgående bidrar til å øke innvandreres deltakelse og inkludering i samfunnet. I følge MIPEX har Norge et godt regelverk og gode rammebetingelser som fremmer integrering. Sammenlignet med andre land viser MIPEX at Norge har høy sysselsetting blant innvandrere, gode støtteordninger og gode muligheter for politisk deltagelse.

Eksempler på forhold som trekker Norge ned ifølge MIPEX, er en restriktiv familiegjenforeningspolitikk med krav til alder og underholds krav, samt restriktiv statsborgerskapspolitikk, blant annet knyttet til muligheter for dobbelt statsborgerskap. I tillegg presiseres det at en langsiktig utfordring er å få innvandrere inn i jobber som i stor nok grad utnytter deres kompetanse.

4.3 Survey: «Topplederundersøkelsen 2014. Undersøkelse om arbeidsliv og innvandrere»

TNS Gallup gjennomførte i 2014 på oppdrag fra IMDi «Topplederundersøkelsen» over samme lest som tidligere år, men valgte denne gangen et web-basert verktøy for datainnsamling og ikke telefonintervju. Endret datainnsamlingsmetode har økt antall respondenter betydelig og antakelig også påvirket tidsseriene på noen av svarene i undersøkelsen.

Fra 2014 blir undersøkelsen gjennomført annethvert år, ikke årlig som tidligere.

Noen utvalgte hovedfunn fra rapporten:

- 19 prosent av bedriftene/virksomhetene har en målsetting om å øke andelen innvandrere blant de ansatte.

¹⁸ www.mipex.eu/

- Omtrent en uendret andel av bedriftene/virksomhetene (26 prosent) har praksis med å innkalle minst en kvalifisert søker med innvandrerbakgrunn til jobbintervju.
- Noe færre ledere enn tidligere år (62 prosent) mener at fordommer blant arbeidsgivere er en viktig årsak til at innvandrere ikke får jobb etter sine kvalifikasjoner.

Rapporten¹⁹ fra undersøkelsen ble publisert på imdi.no og på mangfoldsportalen.no i februar 2015.

4.4 Medieundersøkelse: «Innvandring og integrering i norske medier 2014»

Medieundersøkelsen gir informasjon om hvordan innvandrere presenteres og representeres i media. Analysen kartlegger hvilke saker som blir debattert, hvordan fakta og nyanser i debatten kommer frem og hvilke aktører som deltar. Mengden medieoppslag og vinklingen på dem, kan være avgjørende for hvordan man oppfatter ulike grupper og samfunnsforhold. Mediebildet gir, sammen med holdningsundersøkelser og annen informasjon, et viktig utgangspunkt for å formidle kunnskap og informasjon til ulike

målgrupper, inkludert befolkningen generelt.

Medieanalysen for 2014 ble utført av Retriever og bygget opp på omtrent samme måte som tilsvarende undersøkelser gjennomført på oppdrag fra IMDi i 2009 og 2011. Analysen i 2014 er basert på et utvalg norske medier, samt noen flere nettaviser og søkeord enn tidligere. En egen del av analysen ser på omtale av bosetting av flyktninger. Rapporten²⁰ ble publisert på imdi.no i mars 2015.

Noen funn fra rapporten:

- Mens innvanderandelen i befolkningen stiger, er representasjonen i mediene konstant på 2 prosent av artiklene. Når andelen er den samme som i analysene fra 2009 og 2011, betyr det i praksis at innvandrerne blir stadig mer underrepresentert.
- Saker knyttet til radikal islam preget medieomtalen av innvandring og innvandrere i 2014. Et av tre medieoppslag innenfor det meningsbærende stoffet dreier seg om religion.
- Personer med minoritetsbakgrunn står som avsendere av et av fire debattinnlegg som tar for seg innvandringsrelaterte tema. De fleste av disse dreide seg om religion.

¹⁹ TNS Gallup (2015). *Topplederundersøkelsen 2014. Undersøkelse om arbeidsliv og innvandrere*. Oslo: TNS Gallup. Hentet fra: http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/Topplederundersokelsen_2014.pdf

²⁰ Retriever (2015). *Innvandring og integrering i norske medier 2014*. Oslo: Retriever Norge. Hentet fra: <http://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2015/innvandring-og-integrering-norske-medier/>

4.5 Støtte til forskningssøknad: «Når må jeg tilkalle tolk?»

IMDi ga støtte til uavhengig forsker Gry Sagli for utvikling av en forskningssøknad i 2014. Prosjektet omhandler bruk av kvalifisert tolk i helsetjenesten og skal gi forskningsbasert kunnskap om hva som påvirker beslutningsprosessen til leger og helsepersonell når tolk tilkalles. Forskeren har et faglig samarbeid med Nasjonal kompetanseenhet for minoritetshelse (NAKMI), Akershus Universitetssykehus (Ahus), Universitetet i Oslo (UiO) og Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA). Tema aktualiseres av NOU 2014:8 hvor det foreslås at det innføres en lovhjemlet plikt for offentlig sektor til å bruke kvalifisert tolk fra 2019.

Prosjektet har ført til tre innsendte forskningssøknader og en publisert artikkel. To av søknadene fikk ikke finansiering. Svar på siste søknad forventes i mars/april 2016. Artikkelen er publisert i det internasjonale tidsskriftet *FLEKS Scandinavian Journal of Intercultural Theory and Practice*²¹.

Artikkelen gjennomgår eksisterende litteratur på feltet, norsk og internasjonal, og finner at det er lite forskning om tolking og bruk av tolk i helsetjenesten i Norge. Spesielt to forhold er lite belyst: sammenhengen mellom pasientens ferdighetsnivå i norsk og behov for tolk, og hvilke samtaler i helsetjenesten som er så viktige at kommunikasjonen må sikres.

4.6 Metodeutvikling: "Skjermtolking – når tolken er et annet sted"

IMDi ga i 2014 støtte til et prosjekt i regi av den nyopprettede Tolkesentralen ved Oslo Universitetssykehus. Prosjektet kartlegger økonomiske, teknologiske og kommunikative aspekter ved bruk av skjermtolking i pasientsamtaler. Prosjektet skal gi konkrete anbefalinger til tiltak for utviklingen av skjermtolking som fagfelt og organisering og bruk av skjermtolking i offentlig sektor. Samarbeidspartnere i prosjektet er Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) og IMDi. Sluttrapporten vil etter planen leveres 30. juni 2016.

Skjermtolking omtales i NOU 2014:8 som en potensiell løsning for å øke tilgang til kvalifiserte tolker over hele landet. Andre helseregioner ser også veldig positivt på prosjektet. I tillegg til finansiell støtte sitter også IMDi i prosjektets referansegruppe.

²¹ Sagli, Gry (2015). «Når trenger jeg å tilkalle tolk? Forskning om tolking i helsetjenesten», s. 1-21 i *FLEKS Scandinavian Journal of Intercultural Theory and Practice*, Vol. 2, No 1 - Tolking i offentlig sektor – 2015. Hentet fra: <https://journals.hioa.no/index.php/fleks/article/view/1292>